

Apró hirdetések.

Hirdetési díjazás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII, Sip ucca 10. Jelgés levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők, Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER HÁZASSÁGOKAT csak jobb körökben ajánl. Ajánlata komoly és megbízható. Dohány-u. 68.

JOMÓDU GÉPÉSZMÉRŐK, fővárosban saját háza, továbbá urielételet biztosító nagy jövedelme is van. Csinos urielételet jó családból feleségül venne. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

HAZIUR, hatvanéves, de jómegjelenésű, fess, szimpatikus ember, hozzáillő uriaszonyt feleségül venne. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

32 ÉVES, szép jövedelemmel rendelkező, elegáns uriember, szigorúan valóságos családból intelligens, csinos urielételet feleségül venne. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

TIZENKILENC éve közvetit házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

AMBICIOZUS, jó családból való fiatalember megfelelő hozománnyal nőszülne vagy benősülne. Jelige: »Agilis 26«.

MAGAS, feltűnően szép, intelligens, 4 nyelvet perfektül beszélő, amellet házias és szigorúan vallásos fiatal unokahugomnak megfelelő élettársat keresek. Oly fiatal emberek ajánlkozzanak, kiknél fenti tulajdonságok a főfeltételt képezik. Jelige: »Nem mindennapi«.

FÉRJHEZ MENNE komoly, intelligens, fiatal urielételet, némi hozománnyal. Szigorúan vallásos, egzisztenciával bíró uriemberhez, »Komoly 23« jeligére a kiadóba.

UNOKAHUGOMAT, ki nagyon csinos és intelligens fiatal urielételet, saját felsőruha-szalónja van, férjhez adnám. Teljes című, komoly ajánlatokat »Házasság 22« jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3.

ÖZVEGYEMBER, harmincöt éves, vagyos vállalkozó vagyok. Kisgyermekemnek anya kell, nekem feleség. Saját házam, vagyonom, biztos jövedelemem van, tehát nem hozományt, hanem intelligens, házas, gyermekszerező hölgyet óhajtok. Sokat nem levelezgethetek, mert nagyon is elfoglalt ember vagyok, tehát csakis teljes című levelekre válaszolok, a melyeket a kiadóhivatalba kérek: »Uj élet« jeligére.

FIATAL koromnál fogva egyedül nem mehetek társaságba, szülem pedig elfoglalt emberek, tehát ezuton keresem jóvendőbeimet. Bár iskolázott, de háziassan nevelt és állítólag csinos külsővel rendelkező izr. urielételet vagyok. Nagykereskedő család egyetlen leánya vagyok, későbbi ingatlan és más vagyonon kívül azonnali hozományom értéke félmilliódot meghalad. Csakis jómegjelenésű, tisztességes urral óhajtok megismerkedni. Levelet »Benősülésről is szó lehet« jeligére a kiadóba kérek.

Állást keres.

TANONCNAK ajánlom két 14 és 16 éves) fiamat, bármely szakmában, ahol szombatot tarthatnak és teljes ellátást kapnak. Vidékre is. Widdor Chaskel, Budapest, Dob ucca 34.

MERLEGKÉPES könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres más szakmában is, könyvelési, esetleg más irodai munkát. Ajánlatokat »Szombattartó« jeligére a kiadóba kér.

מגיד בחור ת"ח מופלג keres megfelelő állást, esetleg mint מלמד. — Ajánlatokat »Rabbi« jelige alatt a kiadó továbbit.

FELSŐRUHAT, fehérneműt, montirozást, mindennemű varró munkát gyönyörűen készítek. Kárpitosok részére is. Szövetség ucca 45. fsz. 6.

JOBBI idöket látott fűszer-, liszt szakmában jártas urielételet keres más szakmában is, esetleg uricsaládnál házvezetőnői állást. Választ »Megbízható« jeligére kér.

Állást nyer

EGYEDÜL ALLO, nem idős, intelligens vidéki zsidón felvétetik 3 tagu szigorúan orth. családból, ki önállóan süt, főz és cseléd segítségével a háztartást el látja. »Ugyes orth.« jelige.

MEGBIZHATO, ügyes fiatalember, ki a rövidáru szakmában teljesen jártas, rőfös árukhöz is ért, állást nyer. Vidéki vevőket is kell látogatnia. Fizetés meg egyezés szerint. Szigoru vallásosság megkívántatik. Cim a kiadóban.

Különféle.

NŐI DIVATSZALONBA fizető tanuló-leány, jobb családból, felvétetik. Szombaton zárva. Cim a kiadóba.

DR. FRISCH ARMIN vaskos könyv: »Szemelvények a biblia utáni zsidó irodalomból«, 6 pengőért kapható Kohn Emil könyvkereskedésében: Budapest, Vilmos császár-ut 26.

Orth. kóser vendéglő

Félegyházán!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Félegyházán orth. kóser vendéglőt és kávéházat nyitottam, ahol hideg és meleg ételek állandóan kaphatók

Kaczender Sámuelné

Kiskunfélegyháza, Városház-tér 3. (Piac.)

BÉLYEGZŐKET NYOMTATVÁNYOKAT

héberszövegeket is kifogástalanul, hibamentesen szállít

ABRAHÁM nyomda és bélyeggyár Kecskomét Szombaton zárva.

özv. Schlanger Bert alanné

a 25 év óta VI. Szerecsen-u. 15. sz. alatt fenálló általánosan elismert legmegbízhatóbb és legolcsóbb orth. כשר sajt, vaj és fűszerüzletét VII., Laudon-utca 7. szám (Szerecsen-utca sarok) alá helyezte át.

Purimjáték

rendkívül kacagtató, többször előadták fényes sikerrel.

Megrendelhető: KRAUSZ OLGÁ-nál Derbecen, Deák Ferenc-u. 8.

Felolós nyomdavezető WEITZ KÁROLY

יידישע צייטונג

בע"ה

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA. • MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
TELEFON: József 125-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
" " 1/2 " " 10.—
" " 1/4 " " 5.—
Postachequekontó-szám: 50.791.

הרב הגאון דק"ק בדיארמאט אינגנו

R. Jozsef Jiszroél Deutsch ז"ל

Irta: Dr. Reiner Imre

Mélysegesen megrendülve, fájdalmas és gyászoló szívvel állja körül az egész magyar orthodox zsidóság a bajassagyarmati főrabbi frissen hantolt sírját. Vele az orthodox rabbikar egyik legbatajmasabb oszlópa dőlt ki, elhunytával mérhetetlen veszteség szakadt a nagyjainkban amugy igen megfogyatkozott hitfelekezetünkre.

Fényes neve, amelyet még atyja és rabbiszékében elődje, R. Deutsch Áron Dávid ז"ל irt bele ragyogó betűkkel a magyar hitű zsidóság történetébe; kivételes és páratlan szellemi képességei; kiváló talmudikus és széles világi tudása; mélyseges jámborsága és szerénysége; megnyerő, kedvelt egyénisége: az első sorokba emelték őt már Nagymagyarország rabbikarának kiválóságai között is. Amikor gróf Tisza István miniszterelnök előtt, első kormányrajutása idején, egy orthodox rabbi és világi tagokból álló nagy küldöttség tisztelt, a küldöttség vezetésével és az üdvözítő beszéd elmondásával ő bizatott meg. Szeretet, tisztelet övezte nemes alakját az egész országban és most, hogy a gyászos hír váratlan halálát vitte szét: koporsóját mély gyászban kíséri szomorú utjára az egész orthodoxia részvete.

Patriarchájis kort ért el; a Min-

denható nyolcvannégy esztendőit ajándékozott e kedveltjének és kiválasztott hívének földi pályáján. Az élete tiszta szent harmónia volt, a lelke a tudást és a békességet szomjazta: mindkettőből bőségesen juttatott neki az Ur. Igaz jámborságban, csendes, zavartalan munkában, hangyaszorgalommal egyre építve nagyműtű hitközsége hírnevén és fejlődésén, évtizedeket évtizedekhez fűzve közel félszázadon át lelkeskedett nagyhirű atyja örökében. A harc, a küzdelem nem volt az ő számára kedvelt, egész valója a csönd, a megértés után vágyakozott. Apró, filigrán termete is mintha csak azt példázta volna, hogy a fizikumból — a »gasmiosz«-ból — a lehető legkevesebbet, mert fontossággal egyedül a szellem — a »rochniosz« — bír. Leheletszerűvé finomult törékeny alakjával, a magasabbrendűség megtetesüléseként élt közöttünk.

Békés, zavartalan életének alkonyára azonban nagy szomorúság borult. Egyik fia — Deutsch Jenő ז"ל — aki már harmincöt éves korában Nagymagyarország orthodox zsidóságának egyik legkimagaslóbb egyénisége volt, aki így fiatal korban tagja lett a központi bizottságnak és akit kiváló szellemi, jellem- és tudásbeli képességei, igaz és mély val-

lósossága, a magyar orthodox zsidóság egyik vezérévé predesztináltak: korán sirba szállt. E súlyos csapás, amelyet ugyan sokáig titkoltak előtte hívei, nagyon megrendítette amugy is gyöngye egészségét. Erős lelke azonban vigaszt keresett és talált az i-teni Gondviselés kifürkészhetetlen akaratában és még megmaradt két leány- és két fiugyermekében. Fiainak egyike — Deutsch Aron Dávid — veje a váci gaon Silberstein Jozsua főrabbinak és ritka kvajitáisi, nagy tudása, megnyerő egyénisége, valamint mély valósossága révén, a bajassagyarmati hitközség tagjai sorában általános szeretetnek és közkedveltségnek örvend és benne látják fényes nevű őseinek méltó és kiváló utódját.* Másik fiát, aki jónevű kereskedő, tudásáért és jámborságáért hasonlóképpen becsüli és tiszteli az egész város.

Az egész város... Ezt érte a legnagyobb, a legsúlyosabb veszteség!

A gyász és csapás, amely a főrabbi ז"ל halálával az országra hullott, egész nagyságában és horderejében mégis csak Bajassagyarmaton bontakozik ki,

*) Még a temetés előtt egyhangulag főrabbiává is választotta a hitközség.

Szerk.

ahol a boldogult — hat évi szendrői működés után — negyvennyolc esztendőn át viselte a főrabbi tisztséget és méltóságát.

Lényének sugárzó varázsát itt árasztotta hűveire évtizedeken át; kivételes elméjének ritka tudásából itt osztogatott egész generációknak. Itt érezték valamennyien közmondásos jószívűségét, itt aranyozta be jósaos lelkének fényességével keiveltjeit. Itt hirtette el megértő tanításait, amelyek a bársony finomságával simogatták végig a lelkeket.

Jóság és szeretet volt egész lényé jóságát és szeretetet árasztott egyházköziségének minden tagja felé és ezek viszonzásul őt, kedveit lelkipásztorukat fonták körül jóságuk és szeretetük minden megnyilvánulásával.

Jóságos és szertettejes tanítás-
sal érte el, hogy **רבים השיב מעון** az idők során hitköziségében szombat szent napjára minden nyitott bolt bezárult! Az ő személyének tiszteletében ki-egyenlítődt minden ellentét, nagy emberszeretete maga köré gyűjtötte hitközisége valamennyi tagjának engedelmes aláztatosságát. Az ő kiválósága volt az összetartás és egység forrása és most, hogy eltávozott, — ezt az egységet és összetartást biztosítani fogja nagy szellemének és kivételes lényének sokáig világító sugárzása.

De nemcsak hűvei: a város valamennyi lakója mindig megkülönböztetett tisztelettel vette körül igaz, i-tentfő alakját: felekezetének becsülést, állásának elismerést, lelkészi méltóságának dísz szerzett mindenkoron. Egy ízben boldogult Ferencz József királyunk elé — aki a környékbeli nagygyakorlatra érkezett oda — vezetett küldöttséget és őfelsége kitüntető szívélyességgel és a legnagyobb elismerés-

sel viseltetett irányában. Ez akoron országserzte sokat emlegetett kitüntetés volt.

Hajálával pótolhatatlan veszteség érte az egész orthodox zsidóságot, elhunytát mégis elárvult hitközisége siratja legmagrabb zokogással. Nagy kor nyolevan-negy esztendő, ezt elérni is csak keveseknek adatik meg: mégis, akik közelében körötte voltak, akik nagy szellemének tisztasá-

gát még a legutolsó időben is élvezhették, akik ragyogó elméjének világosságában és fényében utolsó pillanatig gyönyörköd-
hettek, akik böjcs szavait, szelid okosságát végső napjaiban is hajlhatták: azok mélységes szomorúsággal sóhajtták, hogy még most is nagyon, nagyon korán távozott. **איכה ישבה בדד העיר**

Oh, mily egyedül, elhagyottan maradt e város...

A balassagyarmati nagy temetés

— Kiküldött tudósítónktól —

Pénteken, január 28-án reggel futótűzként terjedt el Balassagyarmaton a hír, hogy az agg főrabbi súlyos beteg. A templomban a Bészhamdrásokban a sabbos beálltáig szakadatlanul mondták a Tehillim-t a nagybeteg felépüléséért. A sabbos sem hozott változást a főrabbi állapotában és R. Deutsch József Jiszroel vasárnap, sevat 27-én reggelre visszaadta lelkét a Mindenhatóknak.

A halál híre a késő délelőtti órákban érkezett a fővárosba, ahonnan az elhunyt Gaon egész sereg volt tanítványa és tisztelője zarándokolt el Gyarmatra a hétfői levájen való részvételre. Különösen képviselték magukat a budapesti (Sussmann rabbi és Spitzer Jakab előjáró), váci, pozsonyi és ipolysági orth. hitköziségek.

Hétfőn a temetés napján Balassagyarmaton országos vásár volt. Ezen körülmény folytán a város külső képe csak a vásár lezajlása után délután árulta el a nagy gyász jeleit. Ekkor a részvét jeléül felekezeti különbség nélkül az összes üzletek redőnyei lezárultak.

A »taharó« szertartás még délelőtt tartatott meg, míg a temetés kezdete délután 2 órára lett kifizve.

Már fél kettőre egybegyűlt a gyarmati nagytemplomba Mincha imára a nagy gyászoló közönség. Az óriási zsinagóga belseje, valamint 2 emeletes női karzata ez alkalommal szűknek bizonyult. A »Sovevim« böjtre való tekintettel »vaj-

chal« tórai felolvasással kibővített Mincha ima 2 órákor nyert befejezést. Ekkor érkeztek a templomba a városi polgármester, a megyei alispán és az idegen felekezetek egyházi képviselői.

Ezután kezdődött a gyászszertartás. A szentéletű Gaon földi maradványait tartalmazó koporsót — a **מטה** — a templomban a friggyláda (*Orajn-kof-des*) elé helyezték.

A koporsóval hétszer járták körül a friggyládát. Minden hakofó (körüljárás) alkalmával a friggyláda kinyitott (פתחת הארון) és a »k'el erch apajim« ima mondatott. (Minden hakofó után a friggyláda bezáratott, a koporsót letették. Percnyi szünet után ugyanezen kép megismétlődött. Így összesen 7-szer.)

Most Herskovics balassagyarmati dajon nyitotta meg a heszped-gyászbeszédék sorozatát. Szónok markáns szavakkal vázolta a Czaddik távozásával a vallásos zsidóságot ért pótolhatatlan veszteséget, ami azonban hitköziséget sújtja legjobban, amelynek fejlődése, vallásossága és tóraszeretete félé-századon keresztül egybeforrt az elhunyt főrabbi személyével. — Ezután a megb. fia, R. Aron David, a lelkesedéssel egyhangulag megválasztott új (alig 30 éves) gyarmati főrabbi gyönyörű szív-bemarkoló mondatokban ecsetelte nagy atyja általános ismert jámborságát, tóra-tudását és hazafiasságát.

Szívhez szólóan méltatták ezután Izrael nagy halottjának érdemeit: Silber-

stein Józsuá, váci és Deutsch, salgótarjáni főrabbi; Sussmann és Herskovics pesti rabbi, Weisz, ipolysági; Cseh, mezőkeresztési és Jungreisz, gyöngyösi főrabbi; Silberstein D. L., váci rabbi; Undsorfer, losonci; Duschinski, rákospatolai; Lőrinc, nagyoroszi és Jungreisz, nógrádberecezi főrabbi, továbbá Welz Izrael pesti rabbi.

Mialatt azután még a Gaon néhány tanítványa és ifjabbik fia a bucsuztatószt megragadták — öreg este lett, a temető a nagy halottat várva, már akkor

ivlámpák fényárjában uszott — a temetés azonban még messze volt.

Este 6 óra elmúlt. A 2000 fő körüli közönség a templomból az udvarra és utcára vonul, a koporsót a szabad ég alatt a templomudvaron helyezik el, ahol a Gaon **הן הן** sógora Katzburg ózdi főrabbi tartott hosszabb, tartalmas, szív-bemarkoló heszpedet.

Ezután megindult a beláthatatlan tömeg, amely a koporsót kézzel-kézre adva ért a késő esti órákban ki a temetőbe, amikor Izrael e Nagyját örök nyugalomra helyezték. **זכותו יג עלינו**

Orthodox ájtatoskodás az országgyűlés megnyitása napján

(Saját tudósítónktól.)

A bu'apesti orthodox hitköziség Kazinczy utcai templomában szombat ünnepélyes I-tentiszteletet rendezett a magyar alkotmányos élet fordulópontja alkalmából a kettős kamarájú országgyűlés megnyitása napján. A templomot zsufolás'g megtöltötte az áhitatos közönség. Megjelent a hitköziség előjárósága és képviselőtestülete óbudai Freudiger Ábrahám elnökkel az élén. A központi irodát Dr. Reiner Imre képviselte.

Hartmann Dávid főkántor mesterien recitált a pompásan betanított kórusral egynehány ünnepi zsoltárt. Utána a friggyláda elé lépett Sussmann Viktor rabbi és a nyitott szekrény előtt a következő klasszikus stílusú imát mondotta mély ábitattal, és ugyanolyan áhitatot keltve:

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים, מלכותו מלכות כל עולמים הפועה את דוד עבדו מחרב רעה הנותן כים דרך ובמים עזים נתיבה הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה את

ארצנו החמודה המהוללה הונגאריא

ואת מנהלי ומנהיגי ויועצי המדינה וכל יושביה שמים ממעל הרעיון טללי ידידות ושחקים הזילו צדק ומשרים, על תלמי לבב הראומדה המפוארה, ליחד כאחד כל בני אנשי ארציה, ולכרות בלית מנוחה ברית שלום והשקט ובטח

מלך מלכי המלכים ברחמי יחיים וישמרו ומכל צדה ויגון וזנן יצילם, וידבר עמים תחת רגלם, ובכל אשר יפנו יצליחו, מלך מלכי המלכים ברחמי יתן כלבם ובלב כל יועצם ושריהם רחמנות לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל בימיהם ובמינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח ובא לציון גואל ובכן יהי רצון ונאמר אמן.

A szép imának elnagyolt magyar fordítása, amely az eredetinek a régi királyimákra emlékeztető és egyéb finom bibliai illuzióit természetesen nem képes jól visszaadni, a következő:

Aki királyoknak segítséget, fejé-

delmeknek hatalmat juttatsz, aki egykoron Dávid szolgádat véstől megóvtad, aki utat egyengetsz a tengeren, örvényt hatalmas vizek árjában, Mindenható I-tenünk!

áldjad, őrizzed, óvjad, segítsed dicsőséges és szeretett hazánkat, Magyarországot,

áldjad vezetőit, vezéreit, az ország tanácsait és lakosait,

hadd illesse a szeretet menynevei harmatcseppje, hadd termékenyítse a jog és igazság égi esője a dicsőséges magyar nemzet szívet, egyesítse hazánk összes fiait, hadd létesüljön közöttünk a nyugalom és béke frigye, a biztonság és bizalom szövetsége.

Legfelségesebb Királyunk! irgalmadban éltesd a nemzet vezéreit, őrizd őket bajtól, véstől, kártól, védj bennünket ellenségeinktől, vidd diadalra ügyünket, plántálj az ország törvényhozói szívébe jóindulatot Izrael ügye iránt.

Vajha eljönne az ő napjainkban és a mi életünkben Jehuda segítsége, Izrael biztonsága, Ción megváltása. Ugy legyen, Omén.

Sussmann rabbi megható imája után Hartmann főkántor kórusával a Himnusz akkordjai mellett fejezte be az emlékezetes ünnepélyt.

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ismét készít ez évben az ismert kitűnő minőségben, szigoruan rituális előírás szerint

Schreiber Simon

az egri főtisztelendő főrabbi ur felügyelete alatt a

Franck Henrik Fiai Rt.

Levelezési cím:

Budapest, VI., Benczur ucca 1. sz.

Telefon: 129-19.

Postafiók: 216.

Telefon:
J. 123-65.

Weisz Mór Budapest, VII., Dob-u. 22.

keksz, teasütemény, piskóta, kétszersült gyára

ארטה. כשר תחת השגחת בית דין צדק דקהל יראים כודאפעסט. ארטה. כשר

Telefon:
J. 123-65.

A neológ felsőházi képviselőválasztás utórezgései

Evtizedek óta nem volt olyan alkalom felkavaró esemény a neológia táborában, amilyen a most lezajlott felsőházi választás. Győzött a vidéki neológia, amelynek nevezetes reprezentálói egyöntetűen hangsúlyozták, hogy amikor a világhírű tudós, dr. Löw Immánuel választották meg, nem akarták a mindenképpen érdemes, nagy társadalmi tevékenységet és eredményes kulturmunkát végzett dr. Hevesi Simon főrabbit kibuktatni, csak vissza akarták szorítani azt az önkényeskedő pesti klikket, amely terror-sajtójával együtt faltörő kosnak akarta felhasználni a főrabbinak igen magas politikai és egyházi körökben kedvelt egyéniségét. A pesti macchia-vejlisztikus, vagy musszolinisztikus imitáció ellen a vidéki neológokban a régi kehillák önérzete ébredt föl. Dr. Hevesi tehát joggal mondhatta:

די לי בעדרי ואניאראה בשואה

Ments meg Uram barátaimtól, ellenségeimtől, majd megvédem saját magamat.

Hogy milyen eszközökkel dolgoztak Hevesi érdekében, mutatja a Sándor Pál-féle sürgöny. Szerteküldtek ugyanis az elektorokhoz következő szövegű táviratokat:

»Lejtem megremeg, ha arra gondolok, hogy nem jelölik Hevesit. Ez etikailag és politikailag lehetetlen, meg nem engedhető és országos botrányt és telekezetközi krízist idézne elő. Felelősség a jelölteket terhel. Sándor Pál.»

A sürgönyre az elektorok nem

választottak. Csupán a szegedi hitközség elnöke tartotta szükségesnek a következő replika elküldését:

»Sürgönyöd egész tartalmát tisztelettel elhárítom. Tisztem teljesítésében utasítást nem fogadok el. Biedl Samu dr.»

Sándor Pál nem értette meg a sürgönyt és azután kiderült, hogy a sürgönyt az ő előleges tudta nélkül, de utólagos beleegyezése reményében gyártották a neológ sajtó berkeiben.

Sándor Pál haragudott és így ki kellett békíteni. Ezt a célt szolgálta az országos irodai elnöki állásra való jelöltetése dr. Mezey Ferenc ellen. Január 19-én kellett a választásnak eldőlni. Sándor Pálnak megint nem volt szerencséje, mert a választás elhalasztott, bár mindenki biztosra vette Pest győzelmét. A súlypont ugyanis a VI. községkerületen van, amely leginkább Pestről rekrutálódik. Az utolsó percben azonban ez a diadal kétségessé vált. Kiderült ugyanis, hogy a községkerületi választók zöme az u. n. Ehrlich G. Gusztáv-féle csoportba tartozik. Valakinek sikerült az Ehrlich-pártot megingatni azzal, hogy a pártvezért irodai alelnöknek jelölik. Tekintettel azonban a titkos választásra, egyik párt sem akarta kockáztatni az esetleges vereséget és így elhalasztották a döntést. Remélik, hogy idők múltán mégis belátják a felek az egész küzdelem heccszerű, terméketlen és csupán az érdekelt sajtó által mesterségesen szított voltát.

Zöngemény a korrupciónál

Egy pár jiddis rigmust olvasunk egy ruszinszkói lapban a korrupciónál, amelyet régi zsidó módra genejwe névvel illet. Az író tréfásan panaszkodik azon, hogy bárhova néz, csupa korrupciónál lát: János ép oly íúve, mint Jakab, az adófizető ép úgy mint az ellenőr. A tréfa mögött természetesen igazság rejlik, amelyen ha nem tudunk segíteni, legalább ne vessünk egy kicsit.

A hozzáértők kedvéért leközölünk a zöngeményből egynéhány strófát.

Wü a Folk ün a Medine,
Wü a Chevre ün a Kehile
A Salon czi a Meline —
Genejwe!

Ganwet Statschek, ganwet Chajim,
Ganwet Janek ün Efraim,
Nor sz'kleben die Jodajim
Es is a Gezeire min hasomajim.

Financisten ün Bankirer,
Fedelschmirer ün Redelführer,
Revidierer ün Kassierer
Genejwe!

Wü a Gabbe, a Baal Tojwe,
Czi a Malve, czi a Lojwe,
Czi a Zocher, czi a Nekejwe —
Genejwe!

Rechte, linke, freie, frümme,
Rickens glache, Rickens krümme,
Czi mit Kedüse, czi mit Tüme —
Genejwe!

Deputaten, Diplomaten,
Demokraten, Konsulaten,
Soll a Rüch in seier Taten —
Genejwe!

Ganwet Sigmund, ganwet Niszel,
Ganwet Waclaw, ganwet Sisszel,
Wer a szach ün wer a bissel,
Alle fün der kohlischer Schissel!

1871-1927

E két évszám a hazai orthodox szervezet két fontos érszámát jelzi. 1871. év végén lett királyi rendelkezéssel elismerve az orthodoxok szervezkedése és 1927-ben a felsőházi képviselőválasztással a szervezet különállósága intézményesen jutott kifejezésre.

Érdeemesnek tartjuk e határkönel visszatekinteni és az első idevonatkozó rendelet bevezetését közölni.

Vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet az izraelita hitügy szervezése tárgyában.

26915. szám. — 1871. évi november 15.

Ő császári és apostoli királyi Felségének folyó évi október hó 22-én Schönbrunnban kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben felhatalmazást nyertem, egyetértőleg a miniszteri tanácssal, a következő intézkedés megtételére:

Az 1870. évi március hó 18-án hozott és (cim) közönsége előtt eléggé ismeretes országgyűlési határozatban foglalt elvek szerint az 1868/9. évi izraelita kongresszusi szabályzatok és határozatok értelmében való szervezése keresztültvitelénél kényszerrendszabályok alkalmazása ki lévén zárva, azoknak el vagy el nem fogadása az izraelita honpolgárok vallási és lelkiismereti meggyőződésén alapuló szabad akaratára hagyatott.

Az 1871. évi március hó 30-án hozott országgyűlési határozattal pedig — a fentebbi elvek fentartása mellett — a minisztérium felhivatott, hogy a kongresszusi, valamint az orthodox izraelita párt részéről a képviselőház elé terjesztelt és az izraelita hitügget különböző nézetekből fejtegető kérvényeket tanulmányozza, s esetleg az izraelita hitügy szervezkedésére vonatkozó intézkedéseivel figyelembe vegye.

Ily körülmények közt, miután az orthodox izraeliták érdekeit képviselő »Hitőregylet« részéről előleges bejelentés után egybehívott gyűlekezetben közakarrattal készített és tényleg jelentékeny számu hitközségek által elfogadott szervező alapszabályzat a minisztériumnak

be lett mutatva és az közigazgatási és államfelügyeleti jog szempontjából kifogás alá nem esik,

az abban hivatolt vallásos tanok és szabványoknak pedig — mint kizárólag a lelkiismereti meggyőződésen nyugvó hittételeknek bírálatába a minisztérium nem bocsátkozik, a szervezkedés az említett és ./: alatt idezárt alapszabályzat értelmében, — azoknak, kik ezt elfogadni akarják, ezennel megengedtetik és pedig anél-

kül, hogy e tekintetben az illető izraelita hitközségnek előleges engedélyre szükségük volna.

Miről (cim) mihezartás és további közlés végett oly megjegyzéssel tudósítottik, hogy a kormány és az említett alapszabályzat szerint szervezett hitközségek közt ideiglenes közvetítő közegül azon hét tagból álló s Budapesten székelő bizottság szolgálhat, melynek tagjai a fentebb nevezett gyűlekezet által ily célból választottak meg.

A neológ kóser-tej üzleti hátttere

A budapesti orthodox hitközség tudvalevőleg már régebben nyújt tagjainak lehetőséget kóser tej beszerzésére. Pár héttel ezelőtt azonban megjelent a neológ hitközség is mint konkurens. Ő is akar kóser tejet szállítani tagjainak. A hozzáértők, a helyzetet ismerők mosolyogtak azon a hirdetésen, amely előzőleg bejelenté a neológ kóser tej forgalombahozatalát, mosolyogtak azért, mert arra gondoltak, hogyha a neológ testvéreinknél már minden kóser, és csak a tej teljes kasrusza hiányzik, akkor igazán diadalt aratott a Sulchan Aruch. De akárhogy vesz-

szük a dolgot, a kóser tej hivatalos neológ beszerzése örvendetes dollog.

Némileg illuziófeszítő azonban az, amit a »Zsidó Szemle« legutóbbi számában olvasunk. A közlemény értelmében a kóser tejet egy »Pannónia« részvénytársaság monopolizálja, amely részvénytársaság Kaposváron volt bejegyezve és sehogysen ment. Most fogják szanálni Budapesten, úgy, hogy az igazgatóságba bevásztják a pesti izr. hitközség pénzügyi előljáróját, az elnökhelyettesét, a szertartási ügyosztály, valamint a jótékonyági ügyosz-

A ZSIDÓK EGYETEMES TÖRTÉNETE

Két pompás kötetben.

ÁRA:

diszes vászonkötésben P 36.—
angol félbőr-kötésben P 40.—

FIGYELEM!

Uj, szigoruan kóser étterem nyílt meg! שטרענע פערלעסליך בשר

A nagyérdemű fogyasztóközönség b. figyelmébe ajánljuk újonnan megnyílt, modernül és fényesen berendezett, szigoruan kóser éttermünket (VI., Vasvári Pál-utca 8. sz.), hol mérsékelt árak mellett kitűnően étkezhet és figyelmesen kiszolgálják. Reggeli és uzsonna kávé. Házon kívül is. Előfizetők előnyben részesülnek. Menü 24,000. Kis menü 18 000

Stern Sógorok
VI., Vasvári Pál-u. 8.
Telefon: L. 921-38.

SIRKÖVEK

A leg-
olcsóbb
árban
kaphatók!

מצבות

ADLER J. sirkőraktárában
Budapest, VII., Károly-körút 7.

Szombaton és ünnep-
napon zárva.

tály előjáróját, továbbá egynéhány hitközségi tisztviselőt.

Ezek után természetesen az egész tej-akció a hitközségi cégér alatt folytatott magánüzlet lesz.

A nevezett lap ebből az alkalomból a következőket is írja:

»Általánosan ismeretes az az anekdota, amely ezzel kapcsolatban a híres paksi orthodox rabbi-bírói maradt fenn. A paksi orth. főrabbi Bädenben egy nem rituális kávéházban ivott kávéját. Dr. Jellinek, a bécsi neológ főrabbi, csodálkozva kérde tőle, hogy orthodox létére hogy teheti ezt. Mire a paksi rabbi azt felelte: »Nem tudtam, hogy Bädenben annyi számár van...«

Tekintettel, hogy a Jalkut Szóférről, a nagy paksi rabbi-bírói van szó, meg kell állapítani, hogy fordítva történt a dolog. Dr. Jellinek, — aki egyébként sohasem volt főrabbi és sohasem akart főrabbi lenni és reform hajlandósága miatt a »Prediger« névvel és jelleggel megegyezett — volt egy nem zsidó tejszarnokban és ugyanez az ő mondta az említett tréfás fordulatot, célozva a számrtejjel való kereskedés lehetőségére.

Orthodox iroda Ruszinszkóban

A Zsidó Ujság többszörös jelentése szerint a ruszinszkói zsidó hitközségek elszakadtak a pozsonyi központi irodától és most iroda és szervezet nélkül vannak. Az elszakadásnak értelmi szerzője és mozgatója Spira Chajim munkácsi főrabbi, aki azon törekszik, hogy ruszinszkói külön iroda létesüljön az ő irányítása mellett. A munkácsi főrabbi meg is kezdett ily irodaalapítási mozgalmat.

A múlt héten Tiszaujlakon volt az első ilyen értekezlet, amely nem egészen jól sikerült. A kormányhatóságoknak a gyűlés szerint a rabbik kongrua ügyének megbeszélése lett bejelentve. Nem jött el a gyűlésre Ruszinszkó két nagy hitközségének: Husztnak és Ungvárnak főrabbi-ja sem. Egyáltalában azt lehet konstatálni, hogy a zsidóság egy része azt hiszi, hogy a munkácsi főrabbi keresztülvívja az akaratát előbb-utóbb, már csak azért is, mert a kormánykörökkel élénk összeköttetést tart fenn. A zsidóság másik része pedig nagy skepticizmussal, sőt ellenszennvel nézi az akciót.

A tiszaujlaki konferencián a nagyszőlősi rabbi bejelentette, hogy a hitközsége nem óhajt semmiféle irodaalakítási akcióban résztvenni. Hogy milyen feszült az atmoszféra, annak illusztrálására felemlítjük egy munkácsi jiddis lapnak a gyűlésről szóló közleményét. A közleményben úgy van beállítva a dolog, mintha a munkácsi főrabbi terrorizálta volna a megjelenőket a hozzá való csatlakozáshoz. A vezéreikkel dájén R. Solem Noach például kijelentette, hogy nem foglalhat állást, mert nem beszélte meg a hitközségével. Erre a munkácsi főrabbi izgatottan ellentetette: Mit jelent az, hogy a hitközség nem akar, hisz Ön a rabbi. Erre felhangzott a replika: mondja, munkácsi rabbi, fog-e Ön alkalmazni egy metszőt, fog-e Ön nekem fizetni, miből éljek, ha nem a hitközségből?

— Miből? — vetette ellen a munkácsi főrabbi — az iroda fogja Önt fizetni, ha lesz iroda, lesz pénz.

Érdekes még az is, hogy az új irodaalakulás egyik főtámasza, Liebermann bítkéi rabbi, aki azelőtt a pozsonyi irodának volt egyik legekspoználtabb híve és megbízottja Ruszinszkóban, majd jónak látta leköszönni.

— UDVARIASAK IS TUDNAK LENNI A BÉCSI FAJVEDŐ DIÁKOK. A múlt hetekben a bécsi egyetem falait antiszemita diákok teleaggatták ismert jelszavaikat tartalmazó falragaszokkal. Mindezek a feliratok azonban egyszerre eltűntek és az eltűntetők maguk a fajvédő diákok voltak. Ugyanis az történt, hogy Dél-Afrikából 50 diák látogatta meg a bécsi egyetemet és így féltek attól, hogy az afrikaiak azt fogják mondani, hogy a legsötétebb Afrika nem az ő földrésükön, hanem Bécsben van, amiért is a vendégek tisztelőjére lekapták a plakátokat. Ez az udvarias eljárás annál inkább helyénvaló, mert a diákok vezetője, Samuel Nell s más 16 egyetemi hallgató zsidó.

A hitközségi tisztviselők mozgalmához

Kaptuk a következő jellemző levelet, amelyet szóról-szóra leadunk.

A Zsidó Ujság 3-ik számában dr. Wajles Antal ur bennünket hitközségi tisztviselőket sorsunk javítására és nyugdíjügyben való tömörülésre hív fel. De nem világosít fel bennünket arról, miből vesszük és honnét a hozzájárulást. Egykoron Elfáz elvette Jajkov ösatyánk vagyonát és azóta utódai ugyanezt teszik Jajkov utódaival. Nincs parnosze! Ha a rabbik egy része egy-egy leány kiházásítására kénytelenek »hachnoszasz kalo« gyűjtőtúrásra menni, hol maradunk mi? Vegyük például a sojchetot. Előírás szerint »ezorich lihejojsz jóré vechoréd lidvar Hasem«, tehát taliszra, tefilindra, chalefra sok pénzt kell kiadni — honnan vegyen tehát nyugdíjhozjárásra is; hisz alig bir megélni.

A hitközségi tisztviselőknek nincs tekintélyük, mert egyrésztük főnkremeni kereskedők, akik áll, akik szükségből még a legminimálisabb éhbérért is

elvallalják az állást. Az utolsó iparosnak is szüksége van több évi segédi működésre, amíg műhelyt rendez be magának. A sojchet azonban 6 hónap után önnállósítja magát. Hol maradnak a sojchet működéséhez fűzött követelmények? Hogyan sajátította el például 6 hónap alatt azt, amit a Tevuasz Scrr előír: »ezorich lihejojsz boki bechof-daled szeferim?« (A sojchetnek ismerni kell a Biblia 24 könyvét).

A mai viszonyainkon csak a Mosiach tudna segíteni. Nincsen pénz, nincs parnosze, nincs tekintély. De azért próbálják csak megcsinálni, a jószágos Bajré Ojlimim segítse az uttörőket akár külön-külön szervezetben akár közösen. Szabadon elárulnom, hogy én és a feleségem 15 év óta tagjai vagyunk a Munkások Rokkantségélyző Egyesületének. Ot év múlva remélhetek havi 620 ezer koronát. Nem sok, de valami. Aki teheti, utánozzon engem.

Berger Berl
sojchet Uraj-Ujfalván.

A besz-hamikdos dollárookban

— Mennyit ér a jeruzsálemi szentély? —

Amerika a szélsőségek hazája. A legridegebb materializmus mellett ott találjuk a legromantikusabb idealizmust. Az utóbbi kategóriába sorolható, hogy mozgalmat indítottak a friggyszekrény ייִטְרֵי חֶמְדָּה felkutatására, mivelhogy ezt a zsidó hagyomány szerint Jirmija próféta elrejtette a Nebo hegyén. A mozgalom élére egy Futterer nevű ur, aki elnöke egy bibliai társulatnak a nagy filmdarábok hazájában, Los Angeles városában. Futterer Transjordánia (Éver Hajardán) kormányához fordult, hogy adjon neki pénzért engedélyt a Nebo-hegy klkutatására.

Egy másik amerikait az »Illinois So-

ciety of Architects« című újságban az a kérdés foglalkoztatja, hogy mennyibe került volna zsidó pénzben a besz hamikdos, Salamon szentélye.

Az ő számítása szerint a szentély körüli belül 87 milliárd dollárt ért. A felhasználás arany, ezüst és réz maga körülbelül 35 milliárd dollárt reprezentált. Az ékszerek értéke ugyanannyi. Az arany edények megértek 2 milliárd dollárt. A kőhének, valamint a leviták ruháinak értéke 10 millió dollárra rug. A templom kürtjei maguk megérnek 1 milliót. E fantasztikus összeghez járnak az építési költségek.

10.000 ember dolgozott a libanoni céd-

rusok kivágásánál. 60.000 teherhordó, 80.000 kőfaragó, 3300 felügyelő volt. Mindezek 7 évig dolgoztak. Tegyük fel, hogy a napi élelmezés fejeként 45 cent. Ez is kitesz 350 milliót.

A fantasztikus számok ijesztő nagyságát némileg enyhíti az a körülmény, hogy a Királyok könyvének tanúsága szerint Salamon idejében az arany alig volt értéke.

Hogyan hajtják be Szatmáron a hátralékos hitközségi adót?

Mint mindenütt, úgy Szatmáron sem szeretik a hívek pontosan fizetni a hitközségi adót. A szatmári orthodox hitközség vezetői a gabellával kapcsolatban akarják a kérdést elintézni és ezért a következő szabályt hozták be.

a) Baromi vágásnál, a szárnyas neme 4, 2 vagy 1 leies cimletekben a gabellajegy kiváltásával egyidejűleg u. n. »Törlesztési szelvényeket« kell vásárolni.

b) Ugyancsak kóser hus vásárlásánál minden kg. hus után 1 leies szelvényt kell kifizetni.

c) A hitközségi fürdő látogatásakor 2 és 1 leies szelvények váltandók (a dijon kívül).

A felek e szelvényeket összegyűjtik és ezekkel mindennemű hitközségi tartozást kiegyenlítenek. Ha valakinek nincs tartozása, akkor a hitközség teljes értékben visszaváltja a szelvényeket.

A kultuszadót nem fizető tagok szelvényeit csak 50%-ban váltják vissza, e szabály alól csak a teljesen szegényeket és más hitközség tagjai vétetnek ki.

E rendszer életbeléptetésével a hitközségi adminisztráció fontos adatok birtokába jut. Tudni fogják, melyik család mennyit hoz be gabellában, mely körülmény nagyon fontos a kultuszadó kivételénél. Pontosán nyilvántartatnak ezentúl a kultuszadót nem fizető családok, épen úgy a szegények is.

Orth. **בשר** koszt kapható
őzv. ALTNE-nál, Sopron, Várkerület 56

Orth. kóser Viktória kövér Sajt

és egyéb sajtkülönlegességek a legjobb minőségben állandóan kaphatók Viktória sajtgyárnál Ölbő, (Vas m.) Hechscher, a sárvári orth. izr. hitk. rabbinátusától.

Valódi és megbízható

צ'יקוריא **Cikória pótkávé**

a sárvári orthodox rabbinátus felügyelete alatt a
Sárvári Pótkávégyár R.-T., Sárvár készít.

Telefon: Sárvár 26.

Kitüntetve a
soproni
ipar-
kiállításán
1925-ben

A cég különlegességei:
Sárvári cikória-pótkávé,
Sárvári „Szem“-kávépótlék
használatra teljesen
kész 10, 20, 25 és 40%
valódi l-a pórköltkávét
tartalommal.

Kitüntetve a
soproni
ipar-
kiállításán
1925-ben

Ezen Sárvári Szem kávépótlékek a szemeskávén kívül cikóriát, fűgét és malátaféléket tartalmaznak. Kitűnő és szakszerű összetételénél fogva rövid idő alatt a háziasszonyok kedvence lett.

Minőségben a legjobb! — Árakban a legszolidabb!

Zsidó anya és apácaleánya

— Az élet mélységeiből —

Varsóból jelentik: Az itteni lakósságot egy szenzációs eset foglalkoztatja, mely olyan mint egy rémregény fejezete.

Az orosz-japán háború kitörése előtt 1 évvel a német határon fekvő Dobzsin nevű városkában egy orosz ulánus ezred állomásozott. Az ezred parancsnoka, Marsallov ezredes, egy gazdag orosz arisztokrata családnak a sarja, igen szép fiatalember volt.

A városka mellett egy birtokon lakott egy Benéth nevű gazdag zsidó, akinek egy csodálatos szépségű 18 éves leánya volt, akit Évának hívtak. Az orosz ulánus ezredes és Éva egy napon megismerkedtek, az ezredes házasságot ígért neki, amire a leány titokban elhagyta szülei házáat és Minskbe utazott. Néhány heti otttartózkodás után, miközben előkészületeket tett az esküvőhöz, — kitört az orosz-japán háború és Marsallovot ezredével együtt a frontra vezényelték.

A magára maradt fiatal leány közben életet adott egy leánynak. Hét hét után mult el, a harctéren a halálnak bő aratása volt, emberek hulltak, mint a legyek... S egy napon megérkezett a lesújtó hír, hogy Marsallov ezredes elesett.

A tapasztalatlan 19 éves anya minden támasz nélkül maradt s minthogy nem volt más választása, gyermekét egy varsói lencsházba adta. A szülők hallani sem akarták a szerencsétlen leányról, aki oly szeggyent hozott a családra s így a jóléthez szokott Éva borzalmas nyomor-

ba került. Néhány évi nyomorgás és elhagyatottság után, feleségül ment egy öreg, de gazdag férfihez, akivel tíz évig élt csendes nyugodalomban, de helyzete nem engedte meg, hogy leánya után kutatasson s így házassága egész ideje alatt magába fojtotta bánkódását.

Néhány hónappal ezelőtt az immár 40 éves asszony megbetegedett s az egyik varsói kórházba került. A beteg asszony körül különösen egy Mária nevű, fiatal 20 éves apáca buzgólkodott, aki megmagyarázhatatlan hű ragaszkodással vette ápolás alá Évát. Az operáció után, midőn Éva igen súlyos állapotban érezte magát, elmondta az apácának titkát s kérte, kutassa ki, hová lett szerencsétlen gyermeke.

A fiatal apáca érthetetlen buzgalommal fogott hozzá a kutatáshoz és kiderült, hogy a keresett gyermek nem más, mint ő maga s a beteg, szerencsétlen asszony az ő szülőanyja. Kiderült, hogy a lencsházban megkeresztelték, majd kolostorba küldték nevelésbe.

Az anya több hónapi betegeskedés után, felgyógyultan elhagyta a kórházat s most bejárja az összes zsidó intézményeket, hogy tegyék lehetővé gyermekeinek zsidóvá levését. Mert — állítása szerint — leánya, a kórház 20 éves apácája sem akar tovább ott maradni, hanem anyjához akar menni és zsidóleánnyként akar élni szerencsétlen anyja oldalán.

Zsidó háziasszony

ne főzze mással kávéját, mint a Fodor Jakab és Társa cég által gyártott és a budapesti aut. orth. hitközség rabbinátusa hechserejével ellátott

feltétlenül כשר

UHU pótkávéval

íz, szín s zamat tekintetében is כשר
Kapható minden fűszerüzletben.

Támogassuk a hitért küzdő sajtót!

ארטה כשר

Vénus ételzsír

Snyders győrszigeti orth. főrabbi ur hechserejével ellátva

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszer-üzletben kapható
Gyártja:

OLAJMŰVEK R. T.

Kohn Adolf és Társa

Győr—Budapest

Báthory ucca 5. Tel.: T. 8—22.

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa

Telefon: „Ujpest“ 161

ZSOLDOS magánanfolyam
VII, Dohány-u. 84. Telefon: J. 125-47.
Előkészít középiskolai magánvizsgálatra

Hygienikus, egyszerű, olcsó Mikve-berendezéseket készít, átalakít, javít

GYENES ANTAL

központi fűtés-, vízvezetékek-, csatornázás- és fürdőberendezési vállalat
Debrecen, Arany-János ucca 27. Telefon: 9—37.

Hittestvéreink! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Posztó-, divatszövet, szabókellékek áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben — Billiard és játékasztal-posztó

Seidner Lipót áruházában, Budapest, Kertész-u. 43. Telefon: 134-74.

A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalékos kedvezmény!

Magyar-román párhuzamok

Az 1920-iki magyarországi események ismétlődnek meg most Romániában. Egyes hullámán különítmények bejárják a falvakat s felizgatják a csőcseléket a zsidók kizűzésére. Legtöbbször idegen vitézek végzik el a munkát, most a helybeli parasztok a zsidók felé huznak, sőt igyekeznek őket oltalmazni és segíteni. A román kamarában olyan a hang, mint nálunk az első nemzetgyűlés idején. Egymásután négy kurzista szólalt fel. Az egyik elakarja tiltani a zsidók földszerzését. A másik Jancu testvérek birtokainak elkobzását kéri. A harmadik a zsidó orvosok kizűzését követeli. A negyedik az ellen kel ki, hogy a zsidó elemisták fel legyenek mentve szombaton az iskolajátogatás alól.

Lecca fajromán nagy heveséssel támadta a külügyminisztert, hogy minek bizott meg a Románia és Magyarország közötti

jogi tárgyalásokon, amelyek Párisban folytak le, egy „jidan«-t (Jidan románul zsidót jelent, de a szónak ijlatos mellékszága van, mig ahivatajtos elnevezés »Ev-reu«). A jidan nem is képes Románia érdekeit képviselni. A külügyminiszter és több képviselő erre dicsérni kezdték az illető zsidó ügyvédet, Rosenthal, aki már évek hosszú során át Párisban él és mindenkor nagy szeretettel képviselte a román érdekeket teljesen díjtalanul.

Ha az an i zem ta román képviselők tudták volna, hogy a magyar érdekeket viszont egy kitért zsidó képviselte Párisban, akkor nagyszerű alkalmuk lett volna egy zsidó mallfiáról beszélni, mely Magyarországnak kedvezett. Természetes, a magyar fajvédők ezek után zsidó hazafűrlást beszélhetnek. — Szomorú párhuzamok.

A „Rischini“ és a sanoki misznagdim

— A chaszidusz világából —

A Rischini alatt értjük a szadagórai caddikok őst, rabbi Israelt Ruzinból (meghalt 1850-ben). Oroszországból menekülnie kellett, mert az orosz kormány előtt bevádolták, hogy a zsidók királyának tartja magát. Erre Szadagórába menekült.

A sanoki misznagdim (a caddikban nem hívők), amikor a Rischini a városra ájtott, azt kérdezték: mi I-ten után járunk, folyton a törával foglalkozunk, napkeltekor imádkozunk, azután ülünk

taliszban és tefilinben és tanulunk egy perek misnát. A chaszidim azonban nem így tesznek. Akkor imádkoznak, ha a megengedett imaidő már elmúlt és ha véget ért az ima, leülnek pálinkát inni. Mégis őket nevezik chaszidimnak (jámboroknak) és minket misznagdim névvel illetnek, azt mondják, hogy a misznagdim imája hideg, mint a halott és hogyha egy halott mellett örökölnek, misnájest tanulnak; a chaszidimnál azonban, ha ők az i-ten-szolgálatukat végzik, ég a szív és olyan meleg, mint az élő embernél és aki él, annak pálinkát kell inni.

A Mester azt mondta: ez csak tréfa, azonban az igazság az, amióta a templom rombadólt, nincs nekünk áldozatunk és az ima az áldozathelyen van és azért, ha az ember imádkozik, akkor a Sátán mindenféle csalafintságokkal jön, hogy elvonja gondolatait az imától. A chaszidim erre az ő csalafint-sága ellen azt az ellenfogást találták ki: ima után összeülnek és egymást azzal köszöntik »lechajim« (egészségünkre) és közben mindenki elmondja, hogy mi nyomja a szívét, amire a másik azt mondja: I-ten teljesítse minden kívánságodat. Ez a köszöntés, ez a beszélgetés és kívánság ivás közben s z i n t é n i m á n a k számít, mert bölcsen mondották, hogy imát minden nyelven lehet mondani. De a Sátánnak mindez csak egyszerű világi, hű dolognak tetszik és csak azt látja, hogy esznek-isznak és mindennapi dolgokat beszélnek és így nem törődik velük. Imájuk tehát tisztaságában felszállhat az égbe.

REMÉNY

a legjobb és legértelmesebb Zsidó ifjusági folyóirat

nevel, oktat, szórakoztat.

Szerkeszti: dr. MOLNÁR ERNŐ.

XIII. évfolyam.

Előfizetési díj:

negyedévre 1.60 pengő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IV, Magyar-u. 3.

ויכחני אויף פורים!

מנולת אחשוורוש איבערנעשט אויף ריים (גראם) אין יודיש-דייטשער שפראכע געדורקט ווערן אינשערעסמאנט. פריין אין גולדען (12 500 ק) בעטראג אויס פאררענין אויף אדעססע:

Weisz Izrael Miskolc, Szentpéteri-kapu 10.

רעוץ עווענטועלל אויך אנדע פורים-שייעל צו בעקאממען זינד.

Töchterpensionat

Marta Marcus, früher Baden, jetzt **Montreux-Chillon** (Franz. Schweiz) Gründliche Erlernung der franz. Sprache, wissenschaftliche hauswirtschaftliche Ausbildung Streng rituell. Referenzen und Prospekt durch die Vorsteherin.

Henna hajfestés elrontott hajakat rendbehoz, művészi hajmunkák.

KRÁNITZ hölgyfodrász IV, Párisi-u. 5., a főpostával szemben.

Egy jellemes zsidófejt

Írta: Herzog Emil

Reb Moše Rausnitz Iptószentmiklósi zsidó volt, kinek atyja Rausnitz városából költözött oda. Voltak emberek, kik talmudistának tartották, míg mások azt hajtogatták, hogy Mózes csak a könyvhöz értő »jojdea széfer« egyén. Bámi-kép állt ez a dolog, annyi egész bizonyossággal mondható, hogy magas szekrényre tetejét vasos könyvek díszíték, melyekből, ha otthon tartózkodott olvasgatott, valamint igaz az is, hogy olykor a besz-hamidrásba is eljár, hol a tudományos vitákozásokat éber figyelemmel kísérte, anélkül, hogy ő maga is részt vett volna a vitákozásban.

Két dologra nézve azonban nem konstatálható, hogy a vélemények eltérők lettek volna. Az egyik dolog Mózes becsületessége, a másik pedig a szegénysége volt. Mindenki tudta, hogy szava szentség, teje erkölcsös ténykedés és összes vagyona azon nagy szekrénynek foglalata volt, melynek sulya alatt görnyedt, valshányszor a megye területén vagy a szomszédos megyék nagyobb helységeiben megtartandó évi vagy heti vásárookra indult, hogy szekrénye foglalóját, portékáját áruba bocsátva, családját becsületesen eltarthassa. Éveken át folytatta üzletét; a vevőközönség ismerte és bizott benne. Turócszentmárton azon helységeknél egyike, melyeket a jó Mózes különösen szeretett felkeresni, mert számtalanszor tapasztalhatta, hogy évi vásárai rendszeren igen látogatóiak, minek folytán áru nagy kelendőségnek érvendtek.

Az 1775. év nyarán ismét volt Turócszentmártonban évi vásár és mint rendszeren, most is felkereste Mózes a várost. Már késő este volt, midőn oda érkezve azon becsületes, keresztény korcsmároshoz szállt, kinek rendszeren vendége lévén, most is, mint azt régóta megszokta, lefoglalta maga számára azon keskeny, de hosszú és a kemence mellett álló padkát, melyre fáradtan leült, szekrényét melléje állítva. Aztán megmosa kezét és előszedte új készletét, egy darab száraz kenyeret, melyet még jó neje sültött volt, mielőtt utjára indult. Éhes volt és jól esett a kenyere. Egy pohár sört is rendelt, melyet szívesen nélkülözött volna ugyan, de melyet rendelni kellett, hogy a korcsmában megtűnjék.

Vacsoráját elkölteve, halkán végzé az étkezés utáni imát, kiment az udvarra, hol a hold halvány világánál esti imáját mondta el, aztán visszaférve a szobába, padkájára feküdt és lelkét I-tenének ajánlva elaludt. Fáradt volt, azért nem zavarta a jelen volt parasztek hangos társalgása, kik a csendesen félrevonult vendéggel nem törődtek. Miután ügyeshajos dolgaikat megbeszélték ők is lefeküdtek a széles asztalokra, padokra vagy a szalmával behintett földre. Egyszerre éktelen zaj támadt, mely a jó Mózesi mély álmából felkelté. Már hajnalodott. Csakhamar megtudta a zaj okát. Egy síró és a kezét tördelő parasztpanaszkodó, hogy övéből husz forint, összes vagyona hiányzik, melyen a vásáron telienet szándékozott venni. Az őt körülálló parasztek maguk is szegény emberek lévén, megkárosult társukat szívük mélyéből sajnálva, egyúttal csakhamar abban is megegyeztek, a gaztetet csakis a kemence melletti padkán ülő zsidó követte el, ki e pillanatban oly ártatlan képet váltott, mintha az egész dolog nem is őt illelté. A parasztek fenyegetődző állást foglalva felszólították, hogy az ellopott pénzt adja vissza. A szegény megtámadott mentegetődzik, de hasztalan; a parasztek megma adnak vádjuk mellett, csakis ő a tolvaj, ki zsidó léte minden gonoszságra képes. Üssük agyon! Szólt az egyik paraszt, aki megkárosult társának ügyét magáévá téve kifoghatatlannak bizonyult oly bizonyítékokra nézve, melyek szerinte a zsidót terheltek.

Ti ne bántátok a zsidót! — Vágott közbe a korcsmáros. — »Vigyétek a szolgabíró elé.« Ismeritek Jeszenszky Jankót, kemény legény ő. Ha ti bántalmaztatok a zsidót, nektek gyűlik meg bajotok a szolgabíróval. A bántalmazás az ő dolga. A rettegett név hallatára elhallgattak a parasztek és senki sem merté többé a zsidót bántalmazni. »Jól beszél a korcsmáros, vigyük őt a szolgabíró elé, Jeszenszky Jankóval nem jó tréfálni!« Nem bántjuk a zsidót, ha önként követ a szolgabíróhoz — mondták többen.

— Megyek! — szólt Mózes — De én ártatlan vagyok!

A szegény zsidó nem tudta, vajjon kitől kell jobban félnie, a parasztek dü-

hétől-e avagy a szigorú ember hírében álló szolgabírótól. I-tenem, légy velem, mormogta halkán és elhagyta az őt körülvevő parasztekkel együtt a rideg vendégszobát.

Jeszenszky János, ezidő szerint a turócszentmártoni járásnak szolgabírája, kit a kerületben tanyázó cigányok és nem tisztia lelkiismeretű parasztek zsainoknak tartották, délcég alak volt. Kifejezésteljes arca komoly méltóságról és nem mindennapi értelemről tett tanúbizonyságot. A figyelmes szem rögtön kifürkészte, hogy hatalmas testében hatalmas erély lakik, párosulva igazságérzettel.

Ez volt az a férfiú, kitől a szegény Mózes annyira rettegett, mert csak a parasztek leírása nyomán ismerte őt.

A szolgabíró nagy figyelemmel hallgatta végig annak a parasztnak vádbeszédét, aki már a korcsmában is kiméletlen vádlónak bizonyult. Az éleslátású bíró csakhamar átlátta, hogy a zsidó az egész dologban teljesen ártatlan és több mint valószínű, hogy a vádló maga a tolvaj.

A többi parasztekhoz fordulva, szólt rövid szünet után a bíró:

— Ez az ember erősen állítja, hogy a zsidó követte el a lopást; azt mondja, hogy meg van róla győződve, sőt ha egészen tisztán emlékszik, látta is, hogy a zsidó a megkárosult embernek övével bibelődött. Hát ti is mindannyian meg vagytok róla győződve, hogy a zsidó a tolvaj? Vigyázzatok, jaj nektek, ha olyat állítok, ami későbbben valótlannak találma bizonyulni; de neked is jaj zsidó, ha kiderül, hogy te vagy a tolvaj!

A szolgabíró hangja megfélemlítette az egybegyűlt parasztekot, kik a megkárosult és vádlónak kivételével remegve és fejkavarva kijelentették, hogy ők még sem tudják egészen határozottan, vajjon a zsidó-e a tolvaj vagy más. Mózes hallgatói. A bíró cseppet sem belépő hajdunak megparancsolta, hogy a szomszéd szobába zárja, ami nyomban meg is történt, erre a bíró Mózes kezé valatni, miközben a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Hogy hívnak és hová való vagy zsidó?

— Nevem Mózes, mikulási zsidó vagyok és becsületes ember, nagyhatalmu szolgabíró ur!

(Folyt. kőv.)

A gyertyaárusnő

A Chester-utcában kínálja a sarkon Gyertyáit a szegény, csonttá aszott

[asszony,

Kisértetiesen halovány az arca,

De látszik, hogy egykor pirosság volt

[rajta,

Biztos, hogy nem jólét, szeretet, barátság

Volt az, mitől azon támadtak barázdák.

Ott ül félig vakon sírástól a halvány,

Elvándy, elgyengült csecsemő a karján;

Sir és szopik és ha aludnék az árva,

Felretten anyjának kínálgatására:

»Három cent két gyertya, asszonyok,

[vegyetek,

Ugy érjen szerencse, minthogy lángjuk

[remek!«

Kosara parányi, árva pár gyertya,

De mégis a gyöngye önmagát eltarja:

Ha fagy van, ha szél van, esőben meg

[hóban

Szegény zsidó asszony gyermekével

[ott van:

Inségben, nyomorban gyertyáját kínálja,

De nincs lakása, kenyere, ruhája.

Dohos pincszoba nyomorult otthona,

Nincs ki segiténé, barátja, rokona,

De bármily elhagyott, bár beteg nyo-

[mortul,

Nem kér alamizsnát, senkihez nem for-

[dul, —

Naphosszat sabboszi gyertyáját kínálja;

Csak annyi kér, hogy ezt vásárolják nála,

Péntek van, közeleg sabbosz, a szent

[vendég,

Futnak a piacra, hogy őt megtiszteljék, —

Ide-oda lőt-fut zsi-bongva mindenki,

Szegény elhagyottra nem vet ügyet senki.

Árva gyertyácskája ugyan kit érdekel?

Étel, ital, hus, hal, meg bor az, ami kell.

AE gyöngye elasztott két kezét kitarja:

»Gyertyákat, asszonyok, három cent a

[párja!«

Azonban erőtlén beszédét ki hallja?

Belevész a hangja a szörnyű zsi-vájba!

Csupán ölébe az árva kis csecsemő

Hallja kiabálni — hanem mit tehet ő?

Meddig árulhat még, mondjátok meg

[nekem,

Szegény szerencsétlen halványan, bete-

[gen?

A szenvedést, nyomort meddig bírja

[tűrni?]

Mikor fogja sápadt éhhalál legyűrni?

Szegény asszony meddig ad annyi testé-

[nek,

Hogy el ne hagyja a hálai járó lélek? —

Néha egy könnyet nyel a csecsemő szája,

Hanem most nem könnyez többé már

[mamája...

Az agya oly üres, a szeme kiszáradt,

Szive összetörve, a melle oly fáradt;

Elkékülő ajka még gépileg rebeg:

»Sábbosza gyertyákat, asszonyok ve-

[gyetek!«

Ti szentséges gyertyák! tanui lehetek,

Inség áldozata letté anyja és gyermek;

Ahol mulatságra annyit költsenek,

Ott szegény emberek utcán éhen vesznek;

Pompára, luksuszra pénzt ontnak paza-

[ron,

S nyomor előtt a kéz bezárul fúkaron,

Társátok a lángot, szent gyertyák,

[sokáig!

Az örök itélet ama nagy napjáig!

És ha igazságot oszt az égi jobb ott,

Akkor tiszta gyertyák, vessetek lobbot;

Ama sötét multa szórjakot világot,

Mely nem ismert jogot s gyűlölt

[igazságot!

Rosenfeld után

Löwy József.

A SORS UTJA

— REGÉNY —

Írta: MANHEIM-MEHR IDA

Az 1878. év telének egy decemberi szombat délutánján nagy élénkség uralkodott az erősen befagyott Fehér-Körös sima tükörén. Mig egy oldalon fűzfa-vesszőkből kötött seprűkkel fel-fegyverkezett munkások separték a még most is pelyhedző hóréteget, más oldalon már néhány korcsolyázó szelte a jégtükröt, hosszú csikokat hagyva maga után.

A parton gyerekek és suhancok ácsorogtak, míg egy-két, a jégbe vágott léknél, mosóasszonyok csapdosták a szép fehérre mosott yolesokat, kezeiket időnként párolgó, meleg vízzel telt fazékba mártogatva.

A havazás megszűnik, a köd lassan eloszlik és a téli nap sugarai keresztül törnek a felhőket, be-aranyozva a fehér tájat; csillámlik a hófele vidék a napfényben, hogy a szem szinte káprázik, verebek csiripelve röpködnek a bokrokon, melyekről zizegve hull alá a hó és zuzmára, távolabb pedig egész sereg varju kárógása hallatszik.

A partra új társaságok érkeznek. Kacagó hölgyek elegáns téli kosztümökben, elméskedő urak, piros-pozsgás bakfisok, henegegő diákok. Mind mind a jégre siet,

hogy a derült kellemes időből percet se veszítsenek; gyorsan felkötik a korcsolyát, az urak előzékenyen segítenek hölgyeiknek és a pálya hamar megteleik száguldó párokkal.

Egy ur körben forogva ügyeskedik, mások hosszú vonalban versenyt szaladnak, amott fiatal leányka széket tologatva maga előtt, indul első próbautjára, még egy nagyobb diák a mester mutatványait igyekszik utánozni. Két kisasszony kézbe-kéz, taktus szerint táncol, s ki tudná megmondani hányféle pozícióban hódol ki-ki a kedvelt sportnak.

A bámuló közönség is a maga módja szerint mulat, fecsegnek, nevetnek ha egyik-másik korcsolyázó elesik, szemükkel élvezik a mások mulatságát s hangos szóval adnak kifejezést tet-szésüknek.

Amott egy csoport iskolás-leányka mind előbb-előbb megyen, csuszkálnak s már már a korcsolyázóknak lábatlanok. Ekkor két versenyt futó ur jön hirtelen felül. Vigyázz! Kiált a parthoz közelebb futó a gyermekcsoporthoz felé. Azok hirtelen félreugranak, de e percben felőrázó sikoly hasítja a levegőt. Egy kislány jajkiáltása volt és

a többi gyerekek is sirnak, jajgatnak.

Rózsika a lékbe esett! hallatszik, mire minden szem arra fordul. Egy nyolc-kilenc éves leányka kicsiny keztyüs kezeivel fogdózik a jégbe, melyből le-letörrik egy-egy darabka, hogy mindig tovább fogódzni kényszerül a jégbe, mely egymásután töredezik és ő mindig tovább-tovább kapkod; kipirult arcát, melyet kék kasmir főkötő övez, ösztönszerűleg felfelé tartja, kis szoknyája hólyagot képez felső teste körül és ez szerencséje.

A szemlélőkben megfagy a vér s mégsem mozdul senki mentésére. Már-már elhagyja gyöngereje, akkor egy kis diák gyorsan közeledik, lekötő korcsolyaszíját felé dobja a végét, amit a leányka egyik kezével megkap. A fiú a szíj másik végét erősen fogva, térdre ereszkedik óvatosan, mert a jég ott nagyon gyenge, másik kezével a leányka karját fogja meg, a könnyű test a víz színére emelkedik, a gyermek meg van mentve.

Hosszu »hurrá« kiáltás kíséri a kis mentő tettét, s most az egész csapat, gyermekek és felnőttek is egyaránt szánakozóan veszik körül a didergő gyermeket, kiról a víz csurog. Kie az a kislány? kérdi egyik-másik.

— A rabbi leánykája — mondják akik ismerik.

— Vezessétek leánykák haza, hiszen megfagy. — A leányka szépe, mert édesatyja megtiltotta a jégre menni, de megmentője megfogja a kezét, a többi gyermekek közrefogják, egy okosabb leányka csurgó ruháját is kicsavarja s vezetik haza. Menjünk a kerteken át, így hamarabb elérünk, indítványozza az egyik, meg is fogadják a tanácsot, alig öt perc múlva a tágas, kövezett templom-udvarba lépnek.

A kapuval szemben a papi lakás, a konyhaablakon keresztül Julis, a hűséges szolgáló meglátja a lármás gyermekeket, kíváncsián kijön s midőn a didergő, meg-

fagyott Rózsikát meglátja — Szt. I-ten, a vízbe esett — kiáltja ijedten.

Kiállítására az egyik ablaknál ülő papné is rögtön künn terem, az anya szemével megértve a helyzetet, karjába kapja gyermeket s viszi be tüstént a meleg konyhába. Ott leveti átázott ruháit, a gyermek csak most kezd sirni, a kiállott ijedtség és hideg érzete megborzongatja kis testét s csak azon rimánkodik édes anyjának, hogy ne mondják meg a kedves apának. Édesanyja megnyugtató, tiszta átmelegített fehéreműt ad reá s beviszi az ezalatt Julis által felbontott ágyba, gondosan betakarogatja.

Julis ezalatt eltakarítja a vizes ruhákat, feltörüli a lucskos helyet, a konyhában fát tesz a tűzre s parancs nélkül gyorsan elkészíti a párolgó teát s csészébe szűrve, beviszi Rózsikának.

Ez gömbölyű karját mamája nyaka köré fonva csókolgatja s könnyes szemmel az átélt veszedelemre gondolva mondja: — Anyuskám, ha belefuttam vol-

na. A Mérei Miska huzott ki s haza is kísért, talán most is künn van. Mind csak állt és bámult, senki sem mert közel jönni — zokogta inkább, mint mondta az anyja fülébe.

Édesanyja meglehetősen hallgatta, csak maradj szépen nyugton az ágyban édes gyermekem, megnézem itt van-e még ez a fiú, majd főzetek Juliskával egy kis teát. Megfordul és észreveszi Julist a csészével kezében. Már készen is van? No ezt igen okosan tette, add hát ide Rózsikának, idd meg gyermekem, majd fel fog melegíteni — én megyek ki, úgy látom az ablakon keresztül, hogy itt vannak még a gyermekek.

Azok csakugyan halgan beszélgettek az udvaron, kíváncsiak voltak, mi történik odabenn Rózsikával, de nem mertek bemenni.

Midőn a tisztelendőasszonyt meglátták, közeledtek, illedelmesen kezét csókozták s kérdéseire hol egyik, hol másik felelt, míg az egész esetet elmondták.

(Folyt. köv.)

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag SKREK-téle Füstölthus gyártmányok

a főváros következő helyein kaphatók:

Mandel Eliás

Garai-u. 48.
Fiókja: V., Visegrádi-u. 8.

Klein Vilmosné

VIII., Teleki-tér 1.

Büchler és Szántó

VI., Klauzál-u. 32.

Falkenstein Adolf

Baross-tér 3.
Keleti p. u. ind. o. szemben

Gyár és főüzlet:

VII., DOB UCCA 27.

Telefon: József 124—17.

Sürgőnycim: Skrekszalámi.

Grosz Béla

VIII., Teleky-tér 1.

Fränkl Ignác

VII., Rombach-u. 12.

Muncsik Izidor

VI., Vörösmarty-u. 25/a.

Eisenberg N.

Ujpest, István-ut 27.

Klein Ábrahám

VII., Péterffy Sándor-u. 9.

Ehrenfreund Eliás

VII., Wesselényi-u. 13.

Weisz Dezső

VII., Ó ucca 1.

Schwarz Gáborné

VII. Népszínház-u. 40—42.
Vasárnap egész nap nyitva

Auster Salamon

VII., Péterffy Sándor-u. 4.

Özv. Krausz Ignác

VII. Garai-tér.

A hirdetésekben említett kaszusz tekintetében a szerkesztőség semmi felelősséget nem vállal.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. Jelíges hirdetések címeit a kiadóhivatalnak nem áll módjában elárulni. Az összes ily hirdetésre érkező levelezést kiadóhivatalunk a hirdetés feladóhoz továbbítja.

Fränkel Mór, Kisvárdai. Az egész dolog tévedésen alapult, amint mi azt önnek megírtuk. Egyébként fogadjunk érdekében kifejtett önzetlen agitációjáért hálás köszönetünket; egyben felkérjük az agitáció szives folytatására! D., Félégyháza. Előfizetését május 1-én kell megújítania.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér.
Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10.
Hirdetések díja előre fizetendő.

! 7 7 7 !

Alulírott ezennel nyomatékosan felhívom orthodox metsző- és kántorkollégáim figyelmét, hogy kizárólagosan oly pályázatokra reflektáljanak, amelyek az egyetlen orthodox orgánumban a »Zsidó Ujság«-ban vannak közzétéve.

SCHNITZLER FULÖP

mint a magyarországi orth. metszők egyesületének elnöke.

Püspökladány, 5687. Tévész havában.

A hercegszántói orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy sochet-ubodek állásra. Javadalmazás: lakás nagy kerttel, évi 2 öl fa, havi 120 pengő. Kizárólag kiscsaláduak pályázzanak.

GALLÉROKAT, frakkellényt új eljárással 8 óra alatt is KIFOGÁSTALANUL TISZTIT

a „KIRÁLY” gőzmosoda, kelmeztető és vegytisztító
IV. Magyar-u. 6., V. Bálvány-u. 23., VII. Király-u. 15.,
VII. Dohány-u. 20. Telefon: 191—33.

nak, akik három elismert orth. rabbitól képesítést nyertek. Utiköltséget csak meghívottaknak térítünk meg. Friedmann Mayer, hitk. elnök.

A verpeléti orth. hitközség pályázatot hirdet metszői állásra. Megkívántatik, hogy jó előimádkozó legyen és három elismert rabbitól kaptak, fizetési és lakás, szokásos sechita mellett, megegyezés szerint. Pályázótól kor, családi állapot és a kaboló másolata kívánatik. Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik vissza.

Fáber Sámuel, elnök.

A sárospataki izr. hitközség államilag segélyezett iskolájánál nyugdíjazás, illetve eltávozás folytán megüresedett egy igazgató-tanítói és egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Kommun alatti magántartást igazoló és egyéb okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvények 1927 február 15-ig Goldblatt Mór iskolaszéki elnök címére küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

Felelős szerkesztő és kiadó: József Goldblatt

Groszberg Jenő

A budapesti autonom orthodox izraelita hitközség közleményei.

Hitközség irodahelyisége: **VII., Dob ucca 35.**
(Községháza)

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

Hitközségi megszervezések:

1. II. Margit-körut 7.
2. V. Solyom ucca 24.
3. VI. Szerecsen ucca 13.
4. VII. Wesselényi ucca 15.
5. VII. Kertész ucca 35.
6. VII. Hernád ucca 16.
7. VIII. Magdolna ucca 29.
8. IX. Tompa ucca 18/a.

Hitközségi baromfi-ágyóhelyek:

1. II. Margit-körut 7.

2. V. Solyom ucca 24.
3. VII. Dob ucca 35.
4. VII. Hernád ucca 16.
5. VIII. Magdolna ucca 29.
6. IX. Tompa ucca 17/a.

Hitközségi tejelárusítás:

1. V. Solyom ucca 74.
2. VII. Dob ucca 35.
3. VII. Wesselényi ucca 18.
4. VIII. Magdolna ucca 29.

Hitközségi intézmények:

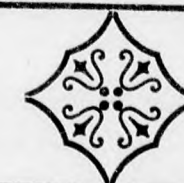
Rituális fürdők (Mikwa):

1. Rácfürdő:
I., Hadnagy ucca 8—10.
2. Köruti fürdő:
VII., Erzsébet-körut 49.
3. VIII., Magdolna ucca 29.

Templomok:

1. III. Zsigmond ucca 74.
2. VII. Kazinczy ucca 19—31.
3. VII. Király ucca 1.
4. IX. Tompa ucca 17/a.
5. V. Csáky ucca 9.

A vidék részére külön postaosztály

Ugyanott a legkiválóbb vegytisztítás és kelmeztetés.

Az új tisztítási eljárás folytán a gallérok háromszor annyi ideig tartják meg épségüket mint eddig.

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. Jelíges levelek kettős borítékban válaszbellyel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl, ajánlata komoly és megbízható. Dohány u. 68.

VAGYONOS URIASSZONY férjhez menne középkori uriemberhez, bővebbet FISCHERNEI, Dohány u. 68.

NŐSÜLNE kitűnő praxisu ügyvéd, orvos, mérnök, igazgató, gyáros, kereskedő. Bővebbet FISCHERNEI, Dohány ucca 68.

MAGAS, feltűnően szép, intelligens, 4 nyelvet perfektil beszélő, amellejt házias és szigoruan vallásos fiatal unokahugomnak megfelelő élettársat keresek. Oly fiatal emberek ajánlkozzanak, kiknél fenti tulajdonságok a főfeltételt képezik. Jelíge: »Nem mindennapi«.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

AMBICIOZUS, jó családból való fiatalember megfelelő hozománnyal nőszülne vagy benősülne. Jelíge: »Agilis 26«.

UNOKAHUGOMAT, ki nagyon csinos és intelligens fiatal urileány, saját felsőruha-szalónja van, férjhez adnám. Teljes című, komoly ajánlatokat »Házasság 22« jelíge alá a kiadóhivatalba kérek.

»SADCHEN«, aki jobb, vallásos családok összekötéseivel bír, közölje címét a kiadóhivattal »Nagykereskedő« jelíge alá.

Allást keres.

TANONCNAK ajánlom két (14 és 16 éves) fiamat, bármely szakmában, ahol szombatot tarthatnak és teljes ellátást kapnak. Vidékre is. Widder Chaskel, Budapest, Dob ucca 34.

MERLEGKÉPES könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres más szakmában is, könyvelési, esetleg más irodai munkát. Ajánlatokat »Szombattartó« jelíge alá a kiadóba kér.

מגיד מוסר תורה מוסר keres megfelelő מוסר allást, esetleg mint מוסר. — Ajánlatokat „Rabbi” jelíge alatt a kiadó továbbít.

FELSŐRUHAT, fehérneműt, montirozást, mindennemű varrómunkát gyönyörűen készítek. Kártyások részére is. Szövetség ucca 45. fsz. 6.

JOBBI idöket látott fűszer-, lisztszakmában jártas urileány keres más szakmában is, esetleg uricsalódnál házvezetőnői állást. Választ »Megbízható« jelíge alá kér.

Különféle.

NŐI DIVATSZALONBA fizető tanulóleány, jobb családból, felvétetik. Szombaton zárva. Cím a kiadóba.

DR. FRISCH ARMIN vasikos könyv: »Szemelvények a biblia utáni zsidó irodalomból«, 6 pengőért kapható Kohn Emil könyvkereskedésében: Budapest, Vilmos császár-ut 26.

DANCZIGER CURASZDA megszűnt. Ezentul orth. kóser cukrászsütemények, kávé, tea stb. Fränkel vendéglőben kaphatók. Mindennemű megrendelést pontosan eszközölünk. Ugyanott abonensek ebéd és vacsorára elfogadtatnak. Fränkel, Budapest, VII., Rombach u. 12.

BÉLYEGZŐKET NYOMTATVÁNYOKAT

héberszövegeket is kifogástalanul, hibamentesen szállít ABRAHÁM nyomda és bélyegzőgyár Kecskemét Szombaton zárva.

Springer-féle orth. שפר

Szalámigyár Nyiregyháza

Ajánlja liba-szalámi és liba-füstölt-hús különlegességeit, ugyszintén kitűnő szalámi, virsli és egyéb füstölt-hús gyártmányait feltűnő olcsó árakban. ארו is kapható.

Cím: Springer Szalámigyár, Nyiregyháza.

Megnyílt a שפר Kávémérés és uzsonnázó

Budapest, Rombach-ucca 16. a Tauber-féle udvari helyiségben. Megjelennek a porondon a hivatalosan beszervezett egyetemi ifjak fejfejlődnek katonailag, felhangzik az Erger-berger, zsidóznak hangosan, mert dr. Ádám Lajos sebészt kinevezte a kultuszminiszter egyetemi professzornak. Megtudjuk, hogy Auspitznak hívták s hogy vakbélből számarlétrát épített s más ilyen bölcsességeket.

Butorolcsóság

Egyszerű és műbutorokban, hálókbédiók, szalagarnitúrák matraczok, sezlórok, konyhaberendezések. RÉSZLETRE IS! KLEIN D., Kisdíófa ucca 16.

Fenákel Jónás

szir és baromfi kereskedése az orth. rab-biság felügyelete alatt, Budapest, VII., Kazinczy ucca 52-54, Naponta friss áru. Házhöz szállítás, Telefonhívó J. 34-76.

PANETH-féle

orth. שפר SZALÁMIGYÁR Debrecen

Ajánlja elismerten legjobb kövér liba szalámi különlegességeit, ugyszintén szalámi, virsli és füstölt-hús-gyártmányait a legolcsóbb napi árak mellett. Szétküldés postán naponként kétszer. Cím: Paneth Szalámigyár Debrecen. Telefon: 7-22.

Hajszalakat

hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta Budapest, Andrassy-ut 38.

„Miracle”

hajlétvolt szer székűlő dése utasítás sal.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bértrendszerrel). Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3,

Felelős nyomdavezető WEITZ KAROLY

ידישע צייטונג

בעיה

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA. • MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: József 125-90.

ALAPITOTTA: GROSZBERG LIPÓT זיבל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.— „ „ 1/2 „ „ 10.— „ „ 1/4 „ „ 5.— Postachequekontó-szám: 50.791.

Auspitz és Erger-berger

Amikor e sorokat írjuk, akkor megint van alkalmuk a napilapoknak tudósításokat közölni az egyetemi zavarásokról. Megjelennek a porondon a hivatalosan beszervezett egyetemi ifjak fejfejlődnek katonailag, felhangzik az Erger-berger, zsidóznak hangosan, mert dr. Ádám Lajos sebészt kinevezte a kultuszminiszter egyetemi professzornak. Megtudjuk, hogy Auspitznak hívták s hogy vakbélből számarlétrát épített s más ilyen bölcsességeket.

Minket a professor személye egyáltalában nem érdekelt, mert már régen, formálisan is, elhagyta a zsidó vallásközösséget és fejtette a katoikus hitvallást. Az ő körülötte lefolyt, immár hónapokig tartó tüntetések azonban érdekjódésünkre tarthatnak számot. Már csak azért is, mert valakinek csak ki kellene adni a jelszót, hogy: »addig nem engedjük be a zsidó egyetemi hallgatókat az egyetemre, amíg Ádám le nem mond« és máris valósággá lenne, amint azt a Löw-esetben és a Goldberger gyár ellen felhozott rágalommal kapcsolatban történt és valósággá lenne, ami után a dicső román diákok oly nagyon áhítoznak: numerusz klauzusz helyett numerusz nullusz.

Amikor ezt megállapítjuk, akkor eszünkbe jut a régi zsidó hagyomány, amelynek értelmében a legrettenetesebb átkot akkor mondta Jezsajas próféta a korabeli társadalomra, amikor odadörögte neki:

ירדבו הנער בקין

»fennhéjázó lesz a fiatal az idősebbel szemben«. Mert lehetséges-e nagyobb destrukció, mint a tekintélyrombolás, amite »konstruktív szervezetek« művelnek? Elszomorodunk azon, hogy mennyi hatalmuk van az ilyen tendenciájú ifjúsági törekvéseknek, összehasonlítva például a németországi egyetemekkel. Németországban tudvalevőleg évszázados multtal bírnak a burschenschafti szervezetekbe tömörült egyetemi diákszövetségek és mégis: amikor a multkor fajvédői alapra akartak helyezkedni elvileg, a német kultuszminiszter egy erélyes, őszinte, kétséget kizáró szava megállást parancsolt az elfogultságnak. Pedig ez a miniszter Becker, igen könnyen megtámadható lett volna magyar kurzus-szemszögből. Többször hangoztatta ugyanis, hogy a német hazafiasság a legteljesebb harmóniába hozható a zsidó vallásossággal, sőt a leghatározottabb zsidó öntudattal is és ennek dokumentálására egyik alapító tagja lett a német Pro-Palesztina alakulatnak. Mégsem merték rója mondani, hogy zsidóberenc, legfeljebb gondolták, de szavának engedelmesskedtek. Akinek érdekében van — és az egész magyar zsidóság is ide tartozik — a törvények feltétlen érvényrejuttatása, fájdalommal kérde: miért jutottunk mi ide, miért olyan biztosak a zavarosban hajászók, hogy nem fog elhangzani egy

Becker-féle szigorú és erélyes »quos ego« szó?

A magyarok tudvalevőleg már pogány korukban is magyarok voltak és így aki a kikeresztelekedett zsidót továbbra is zsidónak tartja és a keresztséget nem tekinti lényeges változtató körülménynek, teljesen pogány alapon áll.

A társadalom e pogányságra való beállitottsága a gondolkodó zsidó előtt evidenssé teszi a tény, hogy a kitérés nem használ, hogy a társadalom pogányságának bibliájában ez van: »megbocsátom az apák vétkeit harmad és negyediziglen«, mert az apák zsidó voltának vétkeit legfeljebb a dedunokákban bocsátja csak meg. De azért a környezet nem elég őszinte ennek bevallására, mert elősegíti a kitérés, bizonyos prémiumokat tűz ki a hitcsere, állásokat, előnyöket, de azután megállapítja a hitcsere után, hogy a spanyol közmondásnak igaza van: »ugyanaz a kutya, csak más nyakörve van«.

Az egyetemi ifjak Auspitz-abucogolásából, Erger-berger nótázásából, tüntető lármájából tehát csak az az intés hangzik felénk: »a hitehagyás lelki diszharmoniót jelent, a társadalom nem tesz különbséget zsidó s kitért között, neveljétek magatokat és gyermekeiteket harmónikus zsidóknak, a hazug, pogány társadalom ellen azonban másképen nem vehettek fel a harcot, mint a Tóra és parancsolatai szerint való étellel«.